UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Seruis fugitiuis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

BARTOLVS
AD SEXTVM LIB. CODICIS.

De seruis fugitiuis — Rubrica I.

LEX I.

4 Quis obligatur ex consilio fraudulento,
6 Prescriptio cadit in re mobili, sicut in immobili,
7 Duc negationes quando faciant vnam affirmationem,
3 Seruus fugitiuus prescribitur spatio xxx. vel xl. anno.

Seruũ fugitiuuz.

Ista lex, z titulus cõsueuit multuz solẽnizari z, breuiter dicit, Seruus fugitiuus est res furtiua, ideo tpe nõ acquirit. h. d. Lectura hui⁹ leg. variat multis modis. Principium variat duobus modis. quẽ variatio est in modo formãdi casum, nõ in iuris effectu, vt in prima gl. Mediuz variat quatuor, vel quinqz modis, de quibus tres ponunt in gl. magna, duo alij addunt p doct. vt j. dicã. Finis variat duobus modis, vt in vlt. gl. pono casum in terminis simpliciter, z sub nube, Fm moduz qui ponit in gl. Ho. ⁊ qs seruus fugitiuus facit furtũ sui. Not. ⁊ q̃ qd non pot vsucapi, nec prescribi propter vitiũ furti. Nota ⁊ q̃ fuga seruozũ non dz esse dñis dãnosa. Ad primã ⁊ op. de l. si qs seruo. §. j. j. de furt. Sol. dicit gl. ibi ideo. qz nemo ex cõsilio[a] obligat. Que sol. nõ est vera, nam qs obligat ex cõsilio, si est fraudulentũ. l. consilij. de re. iur. Dic ergo fm doct. z dñ. q̃ seruus fugitiuus facit furtũ sui, vt hic. tũ istud non est. ppte, z regulare furtũ, nam in furto regitur. q̃ sit differentia inter contrectantẽ, z rem contrectatã, vt l. j. ff. de furtis. sed hic est idẽ, vñ non est regulare furtũ, z iõ prestans opẽ huic furto regulari, non tenet furti, nisi furtũ regulare sequat, vt l. ꝓia. Item op. ad istud idẽ, z assumo gl. magnam post medũ. Rei subtracte dñs perdit possessionẽ, vt l. si rẽ mobilem. z l. rem, que nobis. ff. de acq. pos. Sed quis retinet possessionem serui fugitiui? ergo non fit sibi furtũ, vt l. j. §. per seruũ q in fu. ff. de acq. pos. Sol. z retineat possessionẽ ciuilẽ, [b] tũ pdit naturalem, z detentationẽ. Vel aliter, cõtraria loquunt in furto regulari. Item op. de l. interdũ. §. cũ ant. ff. de fur. Sol. Hic loquit q̃ si seruus furripuit seipsum, z sic rem dñicã, vñ statim fit furtũ, 1 vtq̃ si seruus furripuit res peculiares. ⁊ Ex pdictis ergo debes scire, z dicere, q̃ aut seruus furripuit seipsum, aut aliã rem: si seipsum, aut queris, an fiat furtũ quantũ ad opẽ prestantẽ. Sedo casu, quando furripuit aliam rem, distingue, aut dñicam, aut peculiarẽ, vt ex predictis pt z. Venio ad sedam partem, z opp. hic innuit, q̃ prescriptio locum habeat, nisi esset res furtiua. Cõtra seruus est res mobilis, sz in re mobili nõ cadit prescriptio, vt in l. in seruozũ. j. in quib. cau. ces. lon. temp. presc. Huius timore variatur lectura huius ver. tribus modis in gl. Primo q̃ hic erat seruus adscriptus glebe, vñ censet immobilis, vt l. iij. ff. de diuer. z rem. presc. z l. si qs in quilinos. ff. de leg. j. Sed contra hanc lect. opp. qz rei immobilis non est furtũ, vt insti. de vsucapio. §. q̃ autem. z l. furtum. §. fundi. ff. de vsucap. Sol. gl. donec est in possessione, nõ est furtũ, sed si separet ab ea, tunc fit furtũ. Sicut dicimus de creta, que si euellat de terra, efficit res mobilis, z sic furtũ. Itẽ opp. ad hanc lec. qz cũ non possit alienari sine possessiõe, vt quadamodũ. de agri. z censi. li. xj. eadẽ rõne non poterit prescribi, vt ubi lex. de vsuca. Sol. gl. q̃ alienatio non cõcedit fraudulenter, vt ibi, sed tpe sic, vt hic. Ad idẽ de diuer. z tẽp. presc. l. longe. z q̃ ibi no. z l. iij. eo. ti. ista lectura non est vera, qz incidere mus in aliud obstaculũ. Nam tunc non haberet locũ vsucapio triennij. de qua loquit ista gl. Ideo gl. legit alio mõ, vt dicat qd non dz locũ vsucapio, si possideat ab alio, neqz prescriptio, qñ ipse met vult se prescribere in libertate, vt l. j. z ij. j. de prescript. longi tpis. que aduer. lib. z ista est satis bona. Vel aliter, z est tertia lectura. Non dz locũ vsucapio contra dñm, neqz prescriptio ꝗ creditorẽ. Nã debes scire, q̃ per vsucapionẽ triennũ, non ledit ius creditoris, vt l. vsuca. j. de pigno. Sed requirit prescriptio longi tpis, * vt j. si aduer. credi. l. j. Et iste tres lect. sunt in gl. quarum due satis bone sunt. Alij, vt Richar. Malumb. dicunt ⁊ sic, vt dicamus. In re mobili, nõ cadit prescriptio longi tpis, verum est de necessitate, qz sufficit vsucapio triennij. Sed si quis nõ vellet vti vsucapione, sed prescriptione, codẽ modo haberet locũ in re mobili, sicut in re immobili. Ita intellige hanc materiã. ista videtur satis bona. Alij, vt Jac. But. legũt aliter, quod hic Imperator locutus est quadam superabũdantia, quodãmodo deridẽs querentẽ vllo modo posse acquiri tempore, nec habet locũ vsucapio, nec prescript. o. Tene quãvis, qz non curo. Ex predictis potes colligere distinctionẽ, an in re immobili cadat pscriptio. Dicatis p vos, z patet ex predictis. Opponi, duc ⁊ negatiões faciũt 7 d vnam affirmatiuam, [d] vt l. duobus. ff. de verborum signifi. sed hic sunt due negationes, quia dicit, non habent locũ nec vsucapiõe, nec longi tẽporis prescriptione, z sic cõcludit, quod habet locũ, quod est contra legẽ, que dicit, quod res furtiua nõ potest vsucapi. Huius timore dicit glo. qõ hic abundat vna negatio, q̃ satis placet. Alias dic qõ lex contraria loquitur quãdo plures negationes referuntur ad idẽ, secus si ad diuersa: sed hic ista duo nõ referunt ad diuersa. Sed certe pzio solutio melior est. Nã hic z dictio non, z dictio nec referũtur ad idem. Unde dicendũ est, qõ vna abundat. Item oppo. ad hanc partẽ. qõ ista consequentia non est bona, res est furtiua, ergo nõ potest vsucapi. Cõtra. ff. de vsucapionibus. l. sequitur. §. si rẽ. Hl. ôt, fallit ibi. Quod dic plene vt ibi. Itẽ opp. ff. de furtis. l. serui, z filij. in principio. Sol. Fateor quod non cõpetit actio furti, z tamen res efficit furtiua, vt hic, quod dic plene, vt dicta l. sequitur. §. si rem. His premissis 3 primo ⁊ quero, quis dicat seruus: Dic vt l. quis sit fugitiuus. ff. de edil. edic. Quero, vtrũ seruus iste fugitiuus prescribatur tri- 9 ginta annis, ⁊ Resp. quod sic, vt l. omnes. de prescri. triginta annis. Itẽ quero, a quo tẽpore incipiũt isti xxx. anni. Hic est notabilis gl. [c] Dy. facit de ista gl. magnum festũ, in c. sine possessiõe. de reg. iur. li. vj. vbi dicit gl. serui fugitiui domin⁹ retinet possessionem ciuilẽ, ergo donec ipse habet ciuilem, contra eum nõ currit prescriptio. Cũ ergo desinat ciuiliter possidere, incipiet pscriptio currere. z vide gl. magnam circa fi. Si igit tu incipis hodie possidere rem absentis, z ignoratis, hodie non incipit pscriptio tua, donec ille retinet possessionem ciuilẽ animo, ergo oportet qõ la- f batur [f] longum tempus, [g] z sic presumatur obliuio illis absentis g vt l. si id qõ. in prin. de acqui. pos. [h] z ibi no. Et tũc tu incipies p h scribere, quod est multum notandum. z Dy. facit multũ notare. 10 Venio ⁊ ad vltimam partẽ. z opp. quod fuga seruozũ sit dominis dãnosa, vt insti. de his qui sunt sui, vel alie. iur. §. fi. Sol. Timore huius ista particula legit duobus modis, vt illa verba, ex quacũqz, regant ex parte subiecti, alia ex parte predicati, vt habes in gl. Ultimo op. q̃ fuga seruozũ omnino sit damnosa dñis, saltẽ quo ad operas. Sol. Fateor oppositũ. z q̃ dicit, ex quacũqz cã, intellige in cã, aduersus quam potest per hanc legẽ prouideri.

ADDITIONES.

a ¶ Consilio. Adde, q̃ Bal. late hic dicit qualiter quis teneat de consilio, z inter cetera vnum, q̃ refert. z sequit Pau. de cast. qui dicit illud habuisse de facto sez mandãs homicidiũ alias facturo, non dz puniri tanquam homicida, z presumit fm ipsum, qõ alias erat facturus, qñ nulla inimicitia erat inter interfectũ, z mandantẽ, sed inter interefectũ, z interficientẽ, vel si mandans erat inferior mandatario, vel si ab interficiente precesserint mine, alle. Jac. bu. in l. j. ff. de eo per quẽ fa. erit. z l. metũ. §. q̃ me. cã. Sed tu vide pulchre Ang. cõsi. xxij. vbi ponit de eo, qui iuit ad Titium, z dicit, ego volo Sempronium interficere, Titius rñdit, q̃ vis facere, cito facias, aliter res tua nõ bene succedet, iste iuit, z interfecit, qualiter teneat Sempronius, ibi vide. Et an teneat consulens alias facturo, vide Bar. consi. clxv. per Bal. cons. ccxxij. ij. lib. Et qualiter teneat, qui secum ludẽtem ad taxillos interfecit, vide Ang. cons. xxvij. Et an stante statuto Mediolani, q̃ nullus corporaliter puniatur nisi lege municipali caueat, z alio statuto, q̃ homicida capite puniat. ita qõ statim moriatur, an mandans homicidium debeat decapitari stantib⁹ predictis statutis? Bal. consuluit qõ non, eius consi. lxij. inci. casus talis, statuto caueat. Et an statutũ puniens dantem auxiliũ. consiliũ, z fauorem ad maleficium, habeat locũ in eo, qui dedit consiliũ, sz maleficium non sit secutum, vide Bal. consi. clvj. iiij. lib. Et an statutum puniens dantem auxiliũ. habeat locum in eo, qui materiam veneni preparauit, per eundẽ Bal. consi. ciij. iiij. lib. z oia nota. qz auro pretiosiora.

b ¶ Ciuilem. Adde ibi fm Pau. de ca. quod ista gl. in hoc nõ potest procedere. qz statim quod alius occupat seruũ, dñs perdet ciuilem. per d. §. per seruum qui in fuga. z dicit mirari, qõ doct. non perpenderint.

c ALEX. ¶ Tpis. Sed requirit pscriptio longi tpis. Prescriptio dz locũ in re mobili, velẽte possessore. Adde eũdẽ Bar. z Bal. in l. seruoz ⁊ in qb. cau. ces. longi temp. presc. fm Bal. hic contra.

✱ CLAVD. DE SEISS. ¶ Sequitur Are. cons. ciij. z in l. iij. §. ex pluribus. ff. de acqui. posses.

d ALEX. ¶ Affirmationē. Qualiter intelligat q̃ duę negatiōes faciant vnam affirmationē, adde tū q̃ secus est in tribus, qr remanet in effectu negatio. l. j. §. sinautē. sic. ff. de here. instit. fm verum intellectū. l. j. de cada. pu. Quandoq̃ vna negatio abūdat, vt hic habet, z vide Bar. in l. duobus verbis. j. de ver. sig. z multū no. in l. qui se patris. j. vñ lib. z Bal. in prin. hic etiaz adde, q̃ duę negationes affirmāt. hoc est verū, cū referunt coniūctim ad idē, secus si disiunctim. c. vt animarū. de consti. in vj. z ibi p Jo. and. in no. z probat. ff. de iureiur. l. si duo. §. marcellus. z in c. z si Christus. de iureiu. z no. hoc. z vide Bal. hic plene, z doct. post gl. in d. c. z si Christus. z aliqua etiā per Lud. in l. j. §. si qs ita. de ver. obl. ¶ Adde tu, z vide Bal. in proe. Instit. z Mod. in l. maleste turpitudinis. ff. de iureiur.

e ALEX. ¶ Hic est no. gl. Adde ad istā gl. Pet. de Bel. in l. iij. §. ex Trio. de acqui. pos. z que habes in §. j. in amittēda. in ea. l. Ho. gl. ex qua etiam no. q̃ contra possidentē ciuiliter tū, currit prescriptio. Pro qua est tex. in l. locū. §. proprietarius. ff. de vsufru. z vide Bar. late in l. iij. §. ex contrario. ō. de acqui. pos. z Bar. in l. Celsus. de vsu. Sed Bal. hic z contra Bar. in presc. xxx. annorum. Et ad hanc gl. vide aliam in l. male agitur. j. de presc. xxx. annorum. ibi, est autem notandum.

f POMA. ¶ Oportet qs labatur. Vide Panor. cōsi. xviij. in fi. vol. ij. z consi. lxij. co. vol.

g ALEX. ¶ Longū tēpus. Puta decē an. Et voluit gl. in l. lz. j. de acqui. pos. quam sequit ibi Ja. bu. Et idē voluit Dy. in regala sine possessione. z idē Ly. z Bal. hic. z Ang. in l. i de eo. §. j. ff. de acqui. pos. lz gl. aliter sentiat. l. furtū. §. fundi. ff. de vsuc. quā sequit ibi Jac. de Raue. Ang. z Imo. Inn. in c. querelā. in gl. in ver. de nouo. de elect. z Ly. in l. j. C. vbi cau. sta. in j. q. z Bal. in l. ij. ō. de seruit. z aqua. Hoc tū limitat in quibusdam casibus, vt per Bar. in l. si de eo. §. j. ff. de acqui. pos. in quibus non requirit tū tempus. ad inducendam negligentiam.

h ALEX. ¶ De acq pos. Et istud limita in prescriptione corporalū secus in prescriptione incorporalū. vt declarat Bal. in l. si qs diuturno. in fi. ff. si serui. vē. Imo. in l. j. §. per seruū q̃ in fuga. ff. de acq. pos. dicit hanc gl. fm. fm Dy. in d. c. sine possessione.

LEX II.

i Pro re amissa, vel furto subtracta, ob publicam vtilitatē perquiritur in domo aliena.

2 Si apparent indicia, qs in aliqua domo sunt res amisse, tūc officio iudicis perquiritur domus.

3 Officium iudicis quando imploratur, non requiritur libellus.

a Requirendi. Per officium iudicis datur facultas dominō i alterius domib⁹ perquirēdi furtiuos. h. d. Op. Instit. de ob. que ex deli. §. sed he. Bios. in l. j. ff. co. dicit, qs est

1 specialē in seruo fugitiuo, secus in alijs rebus inanimatis. † qs satis placet, quando perquisitio fit ad vtilitatem priuatam, secus si ad publicam vtilitatem, vt l. omnis. j. de aqueduc. lib. xj.

2 facit. l. quosdam. de metallarijs. eod. lib. † Ité predicta vera nisi

b appareant indicia, qs in dicta domo deberent esse res. Tūc enim cum propter indicia peruenitur ad missionem (in possessionem personē) multo magis ad perquisitionem domus. vt ff. de que. l.

3 j. z per totū. j. de que. † Quero, vtrū q̃ imploratur istud officiū iudicis, debeat dari libellus. Respond. non, qr est officium iudicis. quod misericorditer imploratur, vt not. in simili. ff. de inter. ac. super rubrica.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Regrendi. adde que dixi in l. hoc amplius. §. de his. ff. de dā. infe. z qs ibi Bar. Adde fm Pan. de ca. idē esse in vno re fugiente, quod in seruo.

b ALEX. ¶ Vera. Nōt perquiri in domo, vbi est suspicio, etiaz in alieno territorio. fm Bal. hic. Et vide etiam Ly. q̃ possit perquiri in domo tua, si habeo suspicionem, q̃ ibi sit res mea, q̃ dicit in effectu. quod Bar. hic. quem sequitur Petr. de anch. in clemen. j. de vsur. per Spec. de instru. edit. §. videndum. ver. pone instru.

LEX III.

1 Est in electione iudicis amputare pedem serui fugitiui, vel illum damnare in metallum.

a Si fugitiui. Si serui in actu transeundi ad hostes deprehendant, pena pedis, aut metalli puniuntur. h. d. Op. ff. de pen. l. si quis aliquid. §. j. Sol. ibi perfecte transierit, hic fuerint capti in itinere. Oppo. pari pena sunt puniendi, vt l. si quis non dicam. C. de epi. z cle. Dicunt quidam quod fallit ista reg. Doc. Ultramontani dicunt, q̃ hic peruenit ad actū remotum, ibi venit ad actū propinquū. Quero, † in cuius electione sit amputare pedē, vel damnare in metallum. Dico q̃ est electio iudicis. vt l. j. §. expilatores. ff. de effra. z expi. Contra hoc vt glo. in l. quicunque. j. eo. z dicam incontinenti istam l. corrigi in e. dicit, pedis amputatio. vide auth. sed nouo iure.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si fugitiui. Et no, hic bonū tex. cū gl. de dicti q̃ alia aliud, q̃ est repetitiua similiū, vt hic no. Adde no. P. gl. in c. sedis. de rescriptis, qr nō semp verū, z ibi nota, ma do adiceret dictio, quicūq̃ alius. Et videtur pbari sub in l. j. §. debitū. j. de constit. pe. allegata in d. c. sedes. Hæc habetur vt l. ii. §. cui dulcia, de vino tritū, z oleo legato. tat si multitudine, nisi sub ratiōe subiecte materie aliud cundum Jac. de Bel. in auth. vt defuncti. in princ. z ibi tio, v. z quando d. pt q̃ dictio alius implicat similitudinem idem, z Bal. in l. cōuenticula. de episcopis z clericis. Et stionem Bal. quod si ita tutū dicit, vel alia pena intelligitur mali. Et adde q̃ Bald. in l. ij. §. de probatio. dicit, quod si dicit q̃ si quis fecerit insultuz, puniatur in decem. Qui ner auerit puniatur maiori pena, si cum cicatrice, ma terit puniri ad mortē. z vide q̃ sit maxima pena, z adde in l. ii. j. de his qui a non dō. Et idem in aduerbio aliter Bali. l. ii. j. de suis z leg. Quid si dicat, quemlibet alius. Cle. j. de re iudi. z ibi gl. in ver. alia quemlibet. Et quod dicit denotat similitudinē, adde tex. in c. cū nō ab homine. de sen alio crimine. Et vide tex. cū gl. in l. in bone fidei. de re tis. Et q̃ importet similitudinē, bene facit tex. in l. j. ff. de Hā vbiūq̃ vna pars alternatiue est dubia, alia alter claratur habito respectu ad id q̃ est certū. Andini alleg. in clemen. ne Romani. de electio. z tex. in l. j. pre allega. po bal. ad hoc in l. conuenticula. de epis. z cleri. Et aliud q̃ quecūque alia, q̃ denotet similitudinem, vide glo. in l. filiū. C. se. san. eccle. Vide Bal. in l. item nobis. j. de adul. z q̃ dicit rum, z alius. nō fit implicatiua, vide tex. z ibi gl. bar. in l. ii. §. queritur. ff. de procu. quē ita et. a alleg. Dy. Instit. de actio. in prin. j. qñ oth. iudi. fit actio, in ii. Ad in materia in adde Bal. in l. in poss. ff. ii qs cau. ¶ Vide de dictione. alij, alia. vide Barb. cōsi. vij. z xxxviij. gli. z adde secundū Paul. de Lit. de verbo. o. expre hendatur, quod necesse est quod inueniatur in illo sit crimine, z nō sufficeret probare per testes. q̃ etiaz tenuit Ang. z Rap. facit. l. palaz. §. que in adulterio. de riau. sed li tratu dicit. q̃ si quis deprehensus fuerit in homicidio vz interfecto, pr probatio nes legitimas vel confessionē. vt l. j. cum gl. § vbi vel cla. Item dicit per tex. hic in verbo diuortetur. quod stante statuto q̃ de litrans membrum, tali pena puniatur, q̃ puniatur inc dens tu. n. qr manus debilitatur, licet digitus non sit membrum fi ficiū membri. l. nō sunt liberi. de ita. ho. z not. per Bar. ff. de iudi. l. ij. Dicit tamen secundum Bal. q̃ accusator debet esse tus. q̃ non dicat, digitum debilitauit, sed manum. De qua ria per bar. cōsi. cej. inci. queritur nunquid digitus. Et de ne, alius, alia, vide Ro. cōsi. cl. Item per istum tex. dicit Jac. Suza. vt refert Jo. And. in addit. ad Spe. in fit. de consti. re statuto q̃ deferens bladum extra diffrictum, am tat z equum, q̃ repertus, in via tenebitur, nisi dicat se ducen tium, vel ad molendinū, z illa mut circa locum, vbi fuit Dicit tamē Jo. q̃ reuertendo fuit inuentus, ita quod debet intrari. refert etiam quod Huber. de bobis tenuit tius punendum, quam si maleficium perfecisset.

P. P A V. P. ¶ Si fugitiui. Hanc legem repetit Lepo. cū super addidi ad bar. P O M A. ¶ Si fugitiui. in n. gl. vult q̃ dictio alius est repetitiua similium qualitatum. Lano. c. sedes. de reseri. Pro ista gl. adde aliam gl. in §. litrum. in ver. si. in proemio D. gestorum. z bar. in l. n. c. de integ. restitu. De materia vide que posui in appo. ad Speu. alius, non sit repetitiua similium, vide quod dicit bar. in l. reprobari. in prin. ibi, contra hunc tex. ff. de excu. tut. repo in illis verbis. Christus. est crucifixus, z cū eo duo alij latro

P. P A V. P. ¶ Si fugitiui. Ad apostil. puniam Eler. in de dictione alij, alia, aliud, vide pulchra verba Lone. in ctione in cōsi. xlvj. inc. pater filius. post prin. z vide omnia ba. qui reprobat gl. in terminis in istis legis. q̃ est adiecto quilibet. in l. cum acutissimi. de fideic. vbi p limita allegat dictione, z ponit limitationes z. vt non procedat, quādo alia dictio. puta quilibet alius ꝛc. Adi quod vide etiam per Felin. in c. sedes. ver. qr declaratis. de reseri. q̃. vbi hab in contrarium. in alias decisiōes, z gl. z vide eunde ibi latu siue loquentem. Ité vide not. ibi. domi. Antoni. consi. dubio. q̃ semper non repetuit similia. quod quando cū copula, nō intelliguntur de similibus, quēdā alia habe eunde consi. xvij. per totum. Item q̃ dictio alius, sit repe similium, licet adiceret dictio vniuersalis. quisq̃, vel alia vide Jas. in l. si vnus. ff. de pact. item in quantuz dictus sit dictio, alius, sit repetitiua similium, limitat nō procedit

adiecta dictio quilibet, vel similis. Gl. hic vult contrariū, quā reprobat. Barb. vt habetur §. sed eā defendit Soc. vt habes in l. j. in ij. notab. vbi si esset alternatiua, procederet gl. contraria; & allegata per Barb. & alios, de quibus §. vide etiam que ipse po nit in l. quedam. eo. ti. An & quando sit repetitiua alius, & de di ctione ceteri, que non recipit istam restrictionem, vide are. in l. tandē. in ij. notab. & de duobus reis. Itē de eo qd dictum est qñ contra dictionē alius, adiceretur dictio quisquis, an sit repeti tiua similium, vide Ias. in l. qui sciens C. qui admit.

AVTHENT.

a **Sed nouo.** a Querit qui sunt casus, in quibus de iure pro pena sequitur mēbri abscisio. gl. ponit hic aliqs casus, quos vide. Quero, dr, qd dz abscindi manus b que abscindet, vel ex
b tra, vel sinistra? Certe illa, in qua pōt minus. ar. l. interpretatio
1 ne. ff. de pe. Quero, † & reuoco in dubium qualiter fures debeāt
2 puniri. Nos habemus de hac questione diuersas leges. nā de iure antiquo pro furto imponebatur pena extraordinaria. vt l. j. ff. de fur. nisi esset publicus, & famosus latro, qui furca suspendebatur. l. capitalium. §. famosos. ff. de penis. Et aduerte, q gl. intelligit publicum latronē, qui consueuit furari, & gl. non re vbique hoc dicunt, & ita obseruant, & tñ proprie non dicit dñ, nam ille §. loquitur de publico latrone, sed fur qui consueuit furari, est publicus fur, nō est publicus latro. qr latro est ille q p. vim &c. vt hic tex. postea superuenit quedam cōstitutio noua, de pa. tenen. §. quis quinqz solidos. x. coll. que dicit, qd quicunqz subtraxerit valorem quinqz solidorum, furca suspendatur. Postea superuenit alia constitutio de pace iura. firman. §. furtu. & ibi gl. multa dicit. Finaliter de his habem' hodie statuta in qualibet parte Ital., & illa obseruantur.

ADDITIONES.

a ALEX ¶ Sz nouo iure. Aduerte, q gl. dt hic de nōtario faciente chartam falsam, pena magna puniri. Qd intellige sm Bal. in c. j. de prohi. feu. alie. per Lo. si erat leg. me etatis. alias non amputatur ei manus, qr illud instrumentum nō est re vera falsum, sed temerarium, vt s. in aduer d. l. ij. & no. in auth. de nō al. §. qr vero verisimile. coll. ij. Sz certe bal. loquit in notario cōficiēte instrumētum ea forma, qua cauetur in d. c. j. & ibi subdit, verū per penā amputationis manus, que imponitur notario ita conficienti illud instrum, de quo ibi, tollantur alie pene ibi descripte, & dicit Bal. qd non, qr ipsa sola amputatio manus inducit priuationem officij, & infamiam, qr ex causa famosa inducit infamia per legem imperialem. Adde qd habetur in l. iubemus. j. de te. & qd ibi dixi, & adde qd Bal. in c. j. §. callidis. de prohi. feu. alie. per Fed. dix. & ibi etiā casum in ver. Arbitra. &c. qu tex. est in. sm Bal. in rub. C. res inter alios act. in si Quod notarij q scribunt instrumēta, que sciunt confici in fraudē vsurarum debēt ab officio tabellionatus remoueri ob infamiā. Et adde et bal. in l. iubemus. §. sane. C. de sacro. ec. & ibi Iacob. butrius, lz bal. eum non allegat. & adde Bal. in l. si mandatu. C. mandati. qui dicit qd notarius faciens instrumentum clandestinum, dz puniri. alle. Inn. & vide in Leum fratrem. C. de his qui. vt indi. Et vide qñ instrumentum sit falsum & per consequens notarius puniatur de falso; per bal. in l. post diuisionē. §. de iu. & fac. igno. Et qñ notarius conficiens instrumentum super re illicita puniatur, vide bar. & bal. in l. ij. C. de peti. bo. subl. li. x. & omnino bal. in ru. de fi. instr. vers. dixi tertio. Et ita adde ad intellectū no. per bald. in l. si quis obrepserit. de fal. & tex. & bal. in l. ij. §. de cur. & qñ reperitur in instrumento aliqua solennitas, si illa non interuenit, presumitur instrumentum falsum. in tex. no. in l. nulli. C. de nume. & actua. lib. xij. & ibi qua pena puniatur tūc notarius. Sz hoc dz intelligi vt per bar. in l. si poss. §. de iur. & fac. igno. & vide in l. iubemus. j. de testi. & ibi bal. ¶ Adde dn̄ bart. dicit qd abscindet illa manus que minus pot, qd idē tenuit Pau. de Ca. hic q vult qd si quis hz manu vnam aridam quod illa sit amputanda, & q deformitas etiam in hoc facit penam. Et ita dicit determinasse Jo. And. in mercurialibus in regula, in penis & Ange. hic allegantē pro hoc bonum tex. in l. iij. §. ij. j. arb. furtim cesc. vbi appellatione arboris continetur arbores, quarū radices deserūt viuere. Et ita punit per illū titulū, qui similes arbores incidit, donec sunt in pede, quēadmodū qui incidit alias arbores, quarū radices sunt viue. Itē adde sm Pau. de Ca. latro non dicitur nisi qñ palam & in strata publica, & non dr famosus, nisi pluries facere consueuit, sm etiam mentem gl. hic, qd dicit notandū ad statuta facientia mentionē de furibus, & latronibus famosis, qr pro vna vice non possunt dici famosi. An aūt stante statuto qd pro tertio furto quis suspendatur, & quis facit furtū notabile & maximū, an debeat suspendi? Bal. hic dicit qd sic. Alij dicūt qr magis aggrauatur delictū ex frequentia, quam ex magnitudine rei subtracte. Et hanc partē tz hic Raph. cum quo transire videtur Pau. de Ca. Quid aūt si primum, & sm furtum fuerit facta extra territorium, an iudex poterit aggrauare penam tertij furti commissi in suo territorio? Et dicit Pau. de Ca. qd sic, sm doc. de quo vide inter consilia baldi quoddam consilium ccccclxxiiij. iiij. lib.

b P. P A V. P. ¶ Abscindi manus. In quo dz abscindi manus notario, intellige dūmodo sit etatis ann. xxv. sm bal. in c. j. de prohi. feu. alie. per Loth. Et istam auth. cū l. si fugitiui. repetit Cepol. Itē que pena imponi possit pro furto de iure cōi, vide Ias. in l. cum seruus. de condi. ob cau. & ibi etiam examinat dictū bal. qd pro vnō furto magno potest imponi pena mortis, lz a lege; vel a statuto requirantur tria.

LEX. IIII.

4 ☞ In penis alternatiuis cuius sit electio.
5 Officialis, qui ignorauit delictum, excusatur in syndicatu.

Quicunque. Qui seruū fugitiuum sciēter suscipit, pena hic statuta puniatur. secus si ignoranter, & dn̄s dolū committēs seruo priuabit. h. d. No. ex hac l. penam eius, qui sus
1 cipit seruū fugitiuum. S. Sc̄do no. † qd ex multiplicatione delicto
2 rum, sequitur multiplicatio pene. Tertio not. † qd qui non pōt soluere in ere, luit in corpore. Ultimo no. qd ignorans non punitur. Op. ad principale de l. j. §. q aūt. ff. de ser. corru. Sol. Hec intelligitur sm illam, qñ suscepit dolo. Op. de colo. Threcēsibus. l. j. Quidam habent de col. Illy. dicit gl special. est ibi. Tu dic melius vt ibi, nam hic loquitur qñ suscepit sciēs eum fugitiuū, & cuius erat. ibi sciebat fugitiuū, sed ignorabat cuius erat. Op. j. de cō. ser. ma. l. j. Sol. Quo ad aliud ibi sit estimatio quāz hic.
3 Item op. † & vr qd ad multiplicationem delicti, non sequit mul
a tiplicatio pene, a vt l. ei qui. ff. de fur. q no. in l. vulgaris. in prin. eo. ti. Sol. vt in qualibet earum no. & dixi plene in l. nunq plura
b de priui. del. Et circa hanc. l. b † queritur hic imponitur pena al
4 ternatiue, in cuius est electione. c Gl. vero dicit hic qd est in ele
c ctione rei, que est super verbo. xxx. an qd no. bñ. Contrariū videtur no. per doc. §. l. prox. & videt tex. in l. j. §. expilatores. ff. de effr.
d Dico ergo sic. Qñqz d nomina imponentia penam, diriguntur ad iudicem, qñqz diriguntur ad reum. quandoqz sunt dubia. Quādo diriguntur ad iudicem, qr dicunt, puniatur, condemnetur, & similia, tunc est electio iudicis. vt §. l. prox. Quando diriguntur verba ad reum, & tūc est electio rei. Casus est hic. Si verba sunt dubia, vt puta dicit statutum, sit pena pedis, vel metalli non loquitur iudici, neqz reo, tūc puto qd in penis corporalib. sit electio
e iudicis. vt. l. j. §. expilatores. ff. de effr. in pecuniaria sit electio rei. arg. de iu. do. l. plerunqz. No. similem distinctionē facit gl. in legatis in l. Lucio. ff. de le. ij. Querit gl. qua actionē petat illud.
5 Ueritas est qd condictione ex. l. ista petetur. Ultimo † ego recordor qd semel syndicabatur hic quidā Capitaneus, fuit ei data quedam petitio qd quidam ribaldus Perusinus ingressus fuerat palatium, & intrauerat multis vicibus contra formam statuti, Capitaneus excusabat se; qd ignorabat eum esse Perusinū. Dicit Ex. q allegabat pro eo istum tex. qr loquitur de eo qui ignoranter suscipit seruum fugitiuum.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Multiplicatio pene. Uide bar. in l. is qui cū telo. j. de sica. & in l. j. ff. de extraor. cri. & vide bal. in l. si quis non dicā rapere. §. de epis. & cle. & in l. data opera. j. qui accu. pos. & in l. arboribus. §. Iuli. ff. de vsufr. & in l. qui aūt operas. ff. de iusa. & in d. l. is qui cū telo. & in c. j. §. iniuria. de pa. iur. fir. & hic. & vide do. aut. in c. j. de eo qui mit. in poss.

b POMA. ¶ Et circa hanc l. In ista materia vide Ang. in trac. maleficiorum. gl. in verb. si non soluerit intra decē dies. iate Fel. in c. & inter cetera. de rescri. cumulantem quid sit electio, sed limitatur decem modis. & adde Cepol. in repetitio. l. si fugitiui. §. eodem.

c ALEX. ¶ In cuius est electione. Et vide singulariter bal. in l. si. §. de nup. & q no. Bar. in l. j. ff. vi bo. rap. & per Inno. in l. ij. ff. de pub. iud. per Ang. de Are. in tra. malefi. in gl. in vers. quas si nō soluerit. & in ver. quid aūt si statutū imponat penaz alternatiue; & q dixi post Bar. in d. l. de pupillo. §. pluribus. de ope. no. nun. & adde late bal. in l. si fugitiui. & in auth. sed nouo iure. §. eo. Nec potest dare iudex electionem mortis reo. l. aut damnū. §. j. & ibi gl. ff. de pen. Et hic adde Bal. in l. data opera. C. qui acc. poss. & in liberatione penarum cuius sit electio, vide Bal. in d. l. si. §. & nu. in fi. Et colligit Pet. de Anch. ex gl. in c. de causis. de offi. de le. vt ibi referūt Moderni, q est electio iudicis. vide ibi vaū verbum. ¶ Adde sm Ang. vt refert Pau. de Ca. qd Bart. consuluit. qd si statuto cauetur qd pro tali maleficio ponatur pena quinquaginta ducatorū, quam si non soluerit reus intra decez

dies,amputetur sibi pes,z reus cum de facili posset soluere,qs iudex non dz amputare,sed compellere ad soluendũ per l. cum duobus.§.idem respondet.ẗ.pro socio.qs non placet Paul. lz Raph.dicat contra facere,qz nõ est pena delicti, sz pena retardate solutionis,vt l.j.cũ ibi no.de in lit.iurã.que retardatio manebit impunita,fm opin. Bar.qs non videtur dicendum per l. nunquam plura delicta.de priua.deli.

d POMA. ¶ Ergo sic quandoqz.vide plene Lepol.ẗ.in l.si fugitiui.co.ti.in iij.q.z Anna.cõsi.xxij.Feli.plene in c.inter ceteras. de rescri.in c.sicut Iudei.de Iude.

e ALEX. ¶ Electio iudicis. Vide Bart.in d.§.expilatores, vbi aliter vt sentire.Et vide Bal.hic z ẗ.l.prori.Sed istud hic sequitur Inn.in l.ij.de publi.iudi.Et ista electio dz fieri per iudicem parte citata.fm Bal.in l.si fugitiui.ẗ.eod.Et de materia etiam per Bal.in §.pena grauior.Et qs in pena criminali electio sit iudicis,vide gl.lxiij.dis.in summa.quam teneo,vbi nõ cõstat ad quem verba referuntur,lz aliter Bal.sentiat hic.Et no,qs in alternatiua iuris videtur qs indistincte sit electio iudicis,fm gl. ordinariam.iuncto tex.in c.a crapula.in fi.de vita z ho.cler. Vide omnino Bal.in l.Lucio.de leg.ij. ¶ Et tu vltra predicta ad regulam huius legis qs qui nõ põt soluere,luat in corpus.Ad de,z limita fm do.Mari.Soci.in c.ad liberãdum.de accu. Primo si pena venit applicanda fisco,vt in c.Odoardus.per doct. de solu.De quo z per eundem in rub.de dila.articu.xx.questio. xxvj.ver.xviij.quero.Secundo limita vt per Inn.in d.c.Odoardus,scz,si pena que veniret ex contractu vel quasi,ex quo talis põt cedere bonis,z sic expectabit,donec peruenias ad pinguiorem fortunam.Tertio limita,vt per Bar.post Mar.Sil.in l.j. §.generaliter.ff.de penis.z ibi habes etiam quartam.Quinto, vt per Bal.hic,post Inn.in d.c.Odoardus.

LEX. V.

a **Mancipia.** *Qui mancipia,z libertos ciuitatis suscipiunt,pena huius legis tenentur,z etiã iudex,qui in eis perquirẽdis negligẗ reperitur,h.d.Quid vult tex.in fi.dum dicit nec vẽdendũ,zc.Bl. ponit multas expositiones.Tu tene primam,tanq̃ magis no.z

b vide gl.Op.z videtur,qs alia pena puniatur,* vt ff.eo.l.j.§.hoc autem.Bl.soluit duobus modis.Secunda sol.est vera.Dic vt

1 in gl.Et ex his no.†qs officialis negligens punitur,non illa pena actionis in factum,que descendit ex quasi maleficio,tanq̃ fecerit litem suam,sed alijs remedijs,vt hic,z in aut.vt diffe. iudi. z l.iiij.§.in eum.ff.de dam.infec.z de magi.conue.l.j.Dixi in l.fi. ff.de varijs z extra ordi.cog.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Mancipia. In ista lege allegatur vna gl.pro singulari qs lex,vel statutum puniens delictum,z aliud presupponens delictum,nõ verificatur in eo,in quo non verificat presuppositum.De quo vide late Feli.in c.nonnulli.in prin.de rescr.in vers.amplia istam,vide in Bertach.in verbo,statutum.de deli. z Rom.omnino singulari cccexciij.inci.statutũ puniens.Et sequitur Jas.in l.j.in vers.iij.adde.ff.de iuf.z in,lz dicatur bar.hic contrarium tenere.

b ALEX. ¶ Puniatur. Vide Bar.in l.j.j.qũo z qñ iudex.z in l. qs iussit.ff.de re iu.z Jo.An.in tit.de alle.z disp.in addi.Spe.z vide Bal.hic in l.j.j.qũo z quando iudex.z in l.iubemus.j.de testa.z in l.qui accusare.ẗ.de eden.z in c.super eo, quod met.cau.z Bar.in l.fi.j.de magi.conue.z in l.Pau.ff.de fal.

LEX. VI.

a **Cum seruum.** *Si contra agentẗ conditione ex l.quicũqz.ẗ.eo.opponitur dominij exceptio,statim per torturã serui examinabitur.h.d.Quero,qua actione hic petebatur seruus Bl. dicit,rei vẽdicatione,z vide gl.primam.Non videtur verũ istud, qz per rei vendicationẽ nulla pena imponitur.z iõ dic,qs repetebat per condictionem ex l.quicunqz.ẗ.eo.z reus ad euitandã illam penam opponat exceptionẽ dominij,z hoc innuit sequẗs glossella.Quero,de cuius ꝓprietate ponit.Bl.dicit de proprietate ipsius rei cõmouentis,vel tertij dicentis rẽ alterius,z vide

1 gl.super ver.opponit.Et sic no.†qs põt opponi de iure tertij,*

b qs videtur contra.l.loci corpus.§.cõpetit.si serui.vendi.Dominus Ly.ponit hic,ego pono longe meli* in l.ij.j.de exce.rei iud.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Cum seruum. Et vide gl.hic,quam allegauit tibi in l.iiij.§.in eum.de dã.infe.in fi.Et quando in casu huius legis,apud quem inuenio seruum meum fugitiuum,z opponit mihi,q ipse est dominus serui,an hoc casu sit incontinẽti restituendus, vide plene bal.in l.ij.ad fi.ẗ.e.z in l.indebiti.§.j.ff.de cõdi.indeb. ¶ ADDE fm Pau.de La.referentem bal.hoc dicentem per hunc tex.in fi.,ibi,nec principali beneficio.qs si datum sit aliqui bo arbitrij generale super bono statu Reipublice,qs virtute talis arbitrij non possunt aliquẗ officiales liberare a fraudẗ tu.z istuz casum dicit Pau.addendũ ad illos,quos ponit bar. in l.ambitiosa.vbi istum non ponit. Itẗ adde fm bal. qs qui semel repulsus ab officio,vel in syndicatu condẽnatus, ad illud amplius non dz eligi,vt est gl.in auth.de armis. Adde etiã qs Jac.bu.vt referunt bal.z Pau.de La.ex gl.que inc.pur.vt adde vadat,ibi cum effectu dicit,qs si statutum dicat qs turbans quẗ in possessione puniatur,z possessionẽ restituat,qs illud verbum turbans,dz intelligi de turbatione expulsiua.propter verbum restituat,non autem inquietatiua,de qua loquitur l.fi. nius.ff.de vi z vi arma.Et sic euitabit penam statuti.Sz bal. Iuum.qz illud verbũ turbans,intelligi dz de quacunqz turbatione quantum ad penam.z.Et dum dicit,restituat,bri illud fertur ad turbationẽ expulsiuam, vel etiam ad turbationẽ inquietatiuam,qz quo iure turbat inquietãdo,videtur ab eo posse aduocare,si restituat,z turbatiõe desistat.z hoc forte dicit rius Pau.de La.refert tñ Raph.dicere bal.h.d. animo Bal. di,qz esset extẽdere statutum penale.de quo latius hic per Bal. qui in effectu transit cum bal.cui adde quãdo quis tentaturus vi turbatiua.bal.consi.cccxxxj.j.lib.

b POMA. ¶ De iure tertij. Limita qs istud nõ procedit in terta beneficiali. Ita Anch.in cõsi.suo ccxcviij.ver.z illa tu. P. PAV.P. ¶ De iure tertij.vide que scripsi post bar.in l. de exce.rei iudi.z in l.fi.C.de rei ven.

LEX. VII.

Quis. Occultãs seruũ fisci,punitur pe ius legis.hoc dicit.

LEX. VIII.

Qui. Si seruus publicis operib* deputatus contubernium cum ancillis contraxerit ipse,vxor,z liberi in publicum trahuntur.h.d.

De furtis,& seruo corrupto. Rubr. II.

LEX. I.

5 ¶ Judicia contraria que tolluntur electione,an tolluntur ipso iure,vel ope exceptionis.

6 Excipiendo an quis possit contraria allegare.

7 Agendo,z excipiendo,an quis possit contraria allegare.

a **Si pecunia.** *Ista lex est subtilis, z habet materias vt

i z breuiter dicit.† Allegans contraria* non ad

b litur,hoc dicit.vel aliter.† Quando sunt duo

2 ctiones,que non contradicunt origine actionis sed in exercitio cõtradicunt,debet quis vnã re hoc dicit. Notabilia habes ex hac q̃ dixit tibi in summis z concordantie sunt in gl.Opponi,ad hanc l.furtum nõ cõmitur sine dolo,vt l.j.ff.de fur.z Insti.de ob.q̃ ex quasi delicto nõ prin.sz hic non habebat animuz lucrandi,ergo non cõmittum.Bl.non signat istud contrarium.Breuiter furtum nõ rit animum lucrandi sibi,vel alteri,vt l.si quis peccendus sed hic habebat animum lucrãdi alijs,ergo zc.Opp.secundo qui emit,sed nomine domini non emit,sed nomine serui dominus non posset habere ratum illum contractũ,vt l.fi. §,sed si ego.de neg.ge.Dy.soluit,in c.ratum.de reg.iur. z dicit,quod non possum habere ratum tanquam gestũ no

c mes,sed tanquaz gestũ nomine serui sic.Modo intro* gl.z de l.si seruus.ff.cõmo.quam.l.gl.ij.parunla videtur hic allegare

d pro concordia,quam vide.gl.tamẽ magna* allegabat ea pro contrario,cũ multis alijs,tñ debet separari.veritas est quod vna que actio oritur,nõ enim sunt cõtrarie origine,sed oriuntur ex uersis principijs,propter cõtrectationẽ furti,z cõdictio ex ad ipsam pecuniam mandati propter contractum inter seruum mandatarium. Ita loquitur l.contraria,sed qz in exercitio oriuntur contrarietas,ideo vnam eligere debet. Ita loquitur

e quod ambe sint nate,probat iste tex.si bene aduertatur et dicit,eligere debes.Hã electio non potest cadere,nisi inter vt de optio.leg.l.si quando.ff.de lega.ij.l.fi illud aut illud. de necessitate concludit vtranque esse natam,ita tenet gl. in l.contraria.Oppo.ẗ.de po.l.iij.ff.pro sol.l.rei.z man.l. dauero.§.si tibi.Bl.solvit tribus modis.Prima est ver contrarijs,dicte due actiones nõ sunt cõtrarie origine.Ne citio,vt predixi,z ex casu leguz contrariarũ magis manifestatur paret.Secunda solu.est,dicit gl.z clarius quod hic vole re ex contractu alterius,ibi ex suo.Ista est quedã trutta. na.Quid enim si ex contractu alterius agendo,quis istis bus actionibus non esset sibi contrarius.Certe vtrãq; pos intentare.Exẽplum,si ponas casum etiã in l.contraria,quod

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN